

1. právoplatné rozhodnutí věci,
2. totožnost nároku žalobního,
3. totožnost sporných stran.

Exceptio rei iudicatae nemůže býti s úspěchem vznesena na základě nálezu, v cizině vydaného, jež v tuzemsku nelze vykonati (rozh. ze dne 10. prosince 1891, č. 14691, časop. »Jur. Bl.« č. 11 z r. 1892); rovněž ne žaluje-li se z téhož právního důvodu na zaplacení menšího obnosu (roz. ze dne 7. ledna 1886, č. 14197, sb. »Gl. U.« č. 10882), nebo na zvýšení výživy již присouzené (rozh. ze dne 4. července 1878, č. 3706, sb. »Gl. U.« č. 7056.). Žaloba o neplatnost smlouvy nájemné rozdílna jest od žaloby na zrušení nájemné smlouvy (rozh. ze dne 19. dubna 1877, č. 14284, sb. »Gl. U.« č. 6457); rovněž není žaloba na spravení záznamu totožna se žalobou na spravení obřadky ku zjištění téže pohledávky (rozh. ze dne 22. července 1869, č. 7023, sb. »Gl. U.« č. 3472); rovněž jest rozeznávati žalobu hypotekární od žaloby na držitele zástavy jakožto dlužníka osobního podané (rozh. ze dne 16. června 1857, č. 5915, sb. »Gl. U.« č. 1024). Žalobu alimentární, kterou manželka podala na manžela a která neměla výsledku, může tato znovu podati na jeho dědice (roz. ze dne 11. ledna 1870, č. 14859, sb. »Gl. U.« č. 3653); totožnost stran nezrušuje se vstoupením zástupce do sporu (roz. ze dne 11. února 1869, č. 11967, sb. »Gl. U.« 3286); exceptio rei iudicatae není však podmíněna tím, aby sporné strany také v těchže úlohách vystupovaly (roz. ze dne 2. května 1878, č. 10231); konkursní podstata a úpadce platí ohledně exceptio rei iudicatae za tutéž osobu (roz. ze dne 15. června 1859, č. 2380, sb. »Gl. U.« č. 808).

Literatura:

Unger, Systém, II. sv. str. 615; Menger, Systém, Vídeň 1876; Canstein, Lehrbuch des österr. Civilproceßrechtes, Berlin 1893.

Exceptio rei non sic, sed aliter gestae.

Kdo ve sporu civilním skutečnost nějakou uvádí, jest povinen ji dokázati, ať jest žalobcem či žalovaným; neučiní-li tak, nelze skutečnost tu pokládati za pravdivou, pokud ji odpůrce popírá (§ 104. s. ř.; § 170. západohal. s. ř.). Toto popírání může záležeti v tom, že odpůrce tvrzení strany druhé prostě popře, nebo že uvede nové skutečnosti, jimiž tvrzení strany druhé se vyvrací. Popírání prvé sluje jednoduchým, druhé motivovaným (qualifikovaným) odporem čili exceptio rei non sic, sed aliter gestae. Odpor motivovaný není pravou obranou, nýbrž pouhým popřením základu žalobního spojeným s tvrzením, že věc nepřihodila se tak, jak udává strana druhá, nýbrž jinak. Jak při odporu jednoduchém, tak při motivovaném musí odpůrce dokázati skutečnosti jím tvrzené (roz. ze dne 28. března 1872 č. 15.418. sb. »Gl. U.« č. 4538.); použije-li však strana tohoto obranného prostředku tím způsobem, že uvede samostatné skutečnosti, které právo její zakládají, nastane změna průvodního břemene, jak zřejmo na př. z roz. ze dne 28. června 1864 č. 4762. sb. »Gl. U.« č. 1936. a ze dne 11. června 1873 č. 5741. sb. »Gl. U.« č. 5006. Dle roz. ze dne 5. dubna 1882 č. 3251. sb. »Gl. U.« č. 8949. má žalovaný, který sice připouští, že obnos jistý obdržel, ale zároveň namítá, že nemusí jej vrátiti, poněvadž mu nebyl obnos ten zapůjčen, jak žalobce tvrdí, nýbrž darován, darování to dokázati, kdežto žalobce zde zápůjčku dokazovati nemusí. Roz. ze dne 3. května

1887 č. 4259. sb. »Gl. U.« č. 11.569 hájí však mínění opačné. Žaluje-li se na zaplacení ceny tržové, jest na žalovaném, aby dokázal, že smlouva tržová uzavřena byla na dluh. (Roz. ze dne 25. dubna 1888 č. 3716. sb. »Gl. U.« č. 12.160.)

Literatura: Unger, Systém II. sv. str. 472. násl. 574. násl., Menger: Systém, Vídeň 1876; Canstein: Lehrbuch des österr. Civilprocessrechtes, Berlín 1893.

Exekuce (v právu soukromém).

I. Pojem.

Exekuce jest provedení nároků soukromoprávných na základě zákonných předpisů o donucení za intervence soudní. Soudní řád stanoví pro exekuci tyto zásady:

1. Exekuce předsevzme se jen ku návrhu osoby oprávněné.

2. Řízení kontradiktorné jest vyloučeno; jsou-li tu zákonné podmínky, povolí a provede se exekuce, aniž by byl dlužník slyšen.

3. Žádati za exekuci mohou obě sporné strany (i žalovaný pro útraty sporu jemu přisouzené), jakož i jich právní nástupci. Dle Ulmanna musí nástupce, žádá-li za exekuci, listinami veřejnými (ve smyslu § 4. not. ř.) successi v právo svého předchůdce prokázati, leč panující prakse připouští exekuci i při postupu (cessi), byla-li sukcesse prokázána pouze listinami soukromými, v náležitě formě zřízenými (§ 114. s. ř.).

4. Za exekuci lze žádati teprve po uplynutí lhůty ku plnění stanovené. Žádosti za exekuci před uplynutím této doby podané jest zpravidla zamítnouti. Dle jiného názoru nemá se žádost za exekuci před uplynutím této lhůty podaná zamítnouti, nýbrž uplynutí lhůty této vyčkati.

5. Za exekuci žádati lze kdykoliv. Výjimky z této zásady jsou: V řízení upomínacím lze za exekuci žádati jen do 6 měsíců po doručení platebního rozkazu (§ 16. říz. upom. zák. ze dne 27. dubna 1873 č. 67. ř. z.). Ve sporech ze smlouvy nájemní a pachtovní nelze vésti exekuci, jakmile dotyčná smlouva třeba mlčky obnovena byla (§ 22. říz. ve v. náj. (cís. nař. ze dne 16. listopadu 1858 č. 213. ř. z.); roz. ze dne 21. května a 22. června 1884 sb. »Gl. U.« č. 1047., č. 11.337.).

6. Za exekuci žádáno budiž písemně (dv. d. ze dne 5. dubna 1791 č. 134.). Žádost ústní připouští se na venkově (dv. d. ze dne 1. srpna 1818 č. 1481.), v řízení stručném (§ 52. říz. stručné), v řízení mandátním (§ 8. I. říz. mand.), v řízení nájemném (§ 12. říz. náj.), v řízení ve věcech nepatrných (§ 87. říz. ve v. nep.), v řízení upomínacím (§ 18. říz. upom.) a též v řízení při rušené držbě (§§ 3. a 17. cís. nař. ze dne 27. října 1849 č. 12. ř. z.).

7. Žádost za exekuci musí býti podepsána právním přítelem v místech, kde jsou aspoň dva advokáti a ve všech případech, kde ve předchozím sporu exekvent advokátem byl zastoupen (dv. d. ze dne 30. března 1842 č. 603.).

8. Zásada, že exekuci povoliti jest bez předchozího slyšení dlužníka, prolomena jest následujícími výjimkami:

a) Žádá-li se v řízení ve věcech nájemních za exekuci na základě výpovědi prokázané jen listinou soukromou, jest za příčinou zjištění pravosti té listiny naříditi stání, při kterém obě strany se vyslechnou a pak ve věci se rozhodne (§ 20. cís. nař. ze dne 16. listopadu 1858 č. 213. ř. z.).

b) Jde-li o exekuci cizozemských rozsudků (viz čl. Řízení delibační).